

ROND DE SCHUTSBOOM

PERIODIEKE UITGAVE
VAN DE HEEMKUNDEKRING
DE VYER HEERTGANGHEN
GOIRLE

E. Robbe

**Unieke gelegenheid
voor
BRUILOFTEN
PARTIJEN
en alle
FAMILIEFEESTEN**

**CAFÉ-RESTAURANT
„DE LINDE”**

C. v. d. Brand

Ook voor een etentje met familie
of vrienden in „DE LINDE”

Gaarne vooraf even bellen.

GEZELLIG UIT – GOED VOOR U

Dorpsstraat 52, 5051 CL Goirle
Telefoon 013 - 34 13 66

ROND DE SCHUTSBOOM

Periodiek van de:

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING
„DE VYER HEERTGANGHEN”
GOIRLE

secretariaat: R. Burchestraat 2, 5051 KX GOIRLE. 013-342973
redactie: Venneweg 11, 5051 BN GOIRLE. 013-342182

jaargang: 5

nummer: 3

december 1985

INHOUDSOPGAVE

* Van de redactie	blz. 2
* De Kempen en zijn volk -3- Willy van Rooy	3
* Tussen Ley en die Gemeynackeren: Goirle treedt in de historie - J.C.J. Hoogendoorn	5
* De kerktoren van Goirle, ingestort in 1674 P.J.M. Wuisman, streekarchivaris	9
* Genealogie: Onze familienaam -3- J. Wijdemans	11
* Middeleeuwse putten op de 'Groote Akkers'- J. Hendriks	15
* Stilstaan in de kruidentuin: IJzerhard - Ton Sas	22
* Uit de koker van Cees Robben over Goirle: De handelsroute Tilburg-Goirle-Antwerpen	24
Het commerboek van Goirle	26
* December - Cees Santegoets	27
* Onze vroede vaders van weleer: - Ad Houtepen- De bestrating van onze wegen	29
* In onze brievenbus: Een gedichte felicitatie - J. Houtepen	35

VAN DE REDAKTIE

In deze laatste aflevering van 'Rond de Schutsboom' van 1985 kunnen we U weer een afwisselend geheel aanbieden.

Ton Sas neemt U mee in de kruidentuin en nodigt U uit de toverkracht van IJzerhard te proberen.

Vanuit de duistere préhistorie leidt Jan Hoogendoorn U tussen Ley en die Gemeynackeren in 1214 met Ridder Gerard van Goirle voorzichtig de historie binnen.

De heer Wuisman vertelt over de ingestorte kerktoren in 1674; aardig dit artikel eens te vergelijken met de latere instorting uit ons themanummer van vorig jaar, 1984 nr. 3.

Joseph Wijdemans heeft weer hard gezocht om de familienamen van onze leden te verklaren; deze keer beslist geen eenvoudige opgave.

In de brievenbus vindt U een originele felicitatie aan onze heemkundige kring i.v.m. de restauratie van de kapel Sint Jans Gool.

Cees Robben vertelt over wegen en straten vanaf de late Middeleeuwen en laat U soms even griezelen.

Ad Houtepen verzamelde in Onze vroede vaders van welker gegevens over de bestrating van de Goirlese wegen, waarna U zich wellicht afvraagt hoe het met het huidige 'grondwerk' staat.

Inderdaad zijn er tijdens werkzaamheden aan de verlengde Rillaerse Baan enkele oude putten gevonden en eveneens een jongere stenen put op het bouwterrein van de Amrobank aan de Tilburgseweg.

De heer J. Hendriks van de Archeologische Werkgemeenschap Nederland, afdeling Midden-Brabant, geeft een eerste voorlopige verslag van de opgegraven putten.

De liedjes genoteerd door Willy van Rooy brengen U vast al in een eindejaarsstemming.

Wij wensen U VREDE, VRIENDSCHAP EN GEZONDHEID in 1986.

de redaktie.

DE KEMPEN EN

ZIJN VOLK -3-

door

Willy van Rooy

Zoals hier, gaan ze in de Kempen ook rond om te zingen en een frankske te krijgen met Nieuwjaar.

Nieuw jaar is weer in 't laand
Ons vèerke hee z'n gat verbrand
van achtere aon z'n poortje
Moeder gif me 'n oortje (halve frank)
Ist gin oortje dan 'nen duit
Mèerge is het Nieuwjaar uit.

Een oud vrouwke in Severdonk heeft mij het volgend liedেকে voorgezongen:

Zo rein gelijk 'n roze bloemke
en als 'n druppel douw kan zijn
Zo ligt daar in een kribbeke
ons Jezus kinneke klein.

Wie zal 't kinneke kussen
al op z'n rozemond
Wij zijn zo ziek van herte
Maar maak ons weer gezond.

De kinderen zongen:

D'n hemel is gesloten
Al over duzend jaar

Hij zal wir open geraoke
op 't Zaolig Nieuwe Jaor.

Krijg ik iet, dan zal ik gaon
Krijg ik niks, dan blijf ik staon.

Op zekere tijden kwam er een man in de straat in Turnhout, maar ook in andere plaatsen, die vodden ruilde, speelgoed en andere zaken verkocht. De kinderen noemde hem 'Boemesjee' (van Bon monsieur). Hij kondigde zich altijd in versvorm aan, op een melodie die steeds varieerde.

Hier is Boemesjee
Hij brengt van alles mee
Voor groot en klein
Alles even fijn.

Paoternosters mee grote bollen
om recht mee in d'n hemel te rollen
Scappeliersen schoon en goed
Ze komen van het Heilig Bloed.

TUSSEN „LEY EN DIE GEMEYNACKEREN „

Een serie voordrachten over de geschiedenis van Goirle, geschreven in opdracht van de Heemkunde kring 'De Vyer Heertganghen', door J.C.J. Hoogendoorn.

GOIRLE TREEDT IN DE HISTORIE

In het algemeen kan men stellen dat de préhistorie ophoudt als de historie begint. En met historie bedoelen we dan de geschreven geschiedenis.

De allereerste geschreven bronnen zijn de oorkonden, geschreven documenten gesteld in de daarvoor voorgeschreven vorm, die bestemd zijn om een rechtshandeling of rechtstoestand vast te leggen om eventueel later als bewijsstuk te kunnen dienen.

Ofschoon Goirle erop kan bogen vanaf de bronstijd eeuwenlang bewoning op haar grondgebied te hebben gehad, komt de naam Goirle pas in het begin van de 13e eeuw in de documenten voor.

In een drietal akten uit de jaren 1214 en 1215 wordt Goirle vermeld en dan alleen nog als nadere aanduiding van een zekere Gerardus, die als getuige aanwezig was bij het opstellen van het desbetreffende document.

Van Goirle zelf komen we dus uit deze akten niets te weten, maar wel worden we ervan op de hoogte gesteld dat die Gerardus een 'miles de Goirle' was; wat vertaald luidt 'ridder Gerard van Goirle' en als vazal in dienst was van de toenmalige Hertog van Brabant, Hendrik I, die van 1190 tot 1235 de scepter zwaaide over Brabant.

Nu betekent ridder zijn helemaal niet dat men van adellijke afkomst was. Men kon tot de zo genaamde 'kleine edelen' behoren. Deze kwamen voort uit mannen, die hun diensten als krijgsman aan hun Heer aanboden in ruil voor een soort soldij waarvan zij paard en krijgsmunitie konden bekostigen. Op den duur vormden deze mannen een besloten stand van bereden krijgsvolk of ridders, waartoe enkel nog vorstelijke gunst toegang kon verlenen; een geboorte-adel dus.

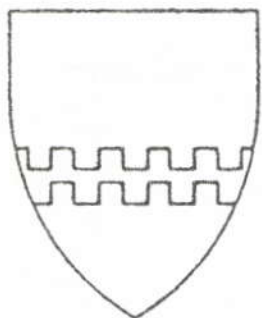
De Hertog van Brabant had deze edellieden als steunpilaren van zijn macht aan zich verbonden, doch daar zijn schatkist ook niet bodemloos was, beloofde hij zijn ridders niet in baargeld, maar gaf hij hen een stuk land in leen; in zijn geval een achterleen dus. Uit de opbrengst daarvan kon de edelman zijn status bekostigen.

Waarschijnlijk is Gerard van Goirle zo'n edelman geweest. Van zijn daadwerkelijk optreden als heer van Goirle weten we niets en zullen er ook wel nooit iets van te weten komen, want de oorsprong van vele grondheerlijkheden verliest zich in de duistere eeuwen van voor 1300. Men zou die alleen uit de cijnsboeken moeten kunnen natrekken, maar helaas ontbreken die voor de kleine grondheerlijkheden.

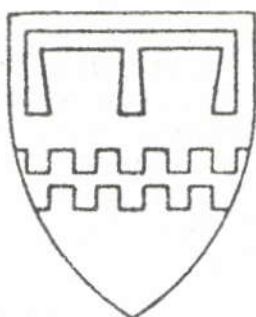
Niet alleen in de eerder genoemde documenten komt onze ridder Gerard van Goirle voor, maar ook in de lange lijst die C. Butkens geeft van prinses, baronnen en edellieden, die als vazallen van Hendrik I optraden.

Diezelfde Butkens geeft zonder nadere aanduiding, dus ook zonder een jaartal te noemen, een afbeelding van een familiewapen 'van Goerle'. Helaas is die afbeelding niet in kleur uitgevoerd, zodat we alleen maar weten dat het wapen een dubbel gekanteelde dwarsbalk vertoonde.

Op de lijst van edellieden van hertog Jan III, 1313-1355, treffen we een ridder Jan van Goerle aan.*

geslachtswapen
'van Goerle'

geslachtswapen
Wouther van Goerle

Voorts komt in 1374 een ridder Wouther van Goerle voor, wiens wapenschild behalve de dubbel gekanteelde balk ook nog een 'lambel' bevat. Die lambel wordt ook wel 'baresteel' genoemd en is in de heraldiek een losse dwarsbalk voorzien van drie of meer hangende balkjes, die in het schildhoofd zijn geplaatst. Die hangende balkjes geven de graad van verwantschap aan met de oorspronkelijke bezitter van het familiewapen.

Deze Wouther heeft tijdens de regering van Hertog Wencelaus deelgenomen aan de slag bij Bäsweiler onder de banier van Hendrik van Cuyck, alwaar hij gevangen werd genomen. Na vrij gekomen te zijn, richt hij zich tot het hof in Brussel voor vergoeding van geleden schade als gevolg van zijn deelname aan de strijd.

Op het Rijksarchief te Brussel bevindt zich een document, gedateerd 21 december 1374, waarin hem de schadevergoeding wordt toegekend. Aan het document hangt een zegel van groene was, waarin het wapen van Wouther staat afgebeeld.

Als de staatkundige toestanden in de 14e eeuw enigszins gestabiliseerd zijn, haalden vorsten ook hun bestuursambtenaren uit de stand van de edellieden, wat voor de zonen van de inmiddels talrijke adellijke families een uitkomst was, daar het vaderlijk landgoed alleen op de

eerstgeborene overging.

Ook in de hogere kerkelijke ambten drongen de adellijke heren door en dat autocratiseerde de volkskerk van de vroege middeleeuwen, waardoor er een groot verschil ontstond tussen prelaten en pastoors.

Genoemd verschijnsel zullen we ook bespeuren bij de nazaten uit het geslacht 'van Goirle', maar daarover een volgende keer.

* Trophées de Brabant. deel 1 blz. 223 e.v.

Literatuur:

'De oorsprong en de geschiedenis van de Brabanders',
J.G. Kikkert.

'Bijdrage tot de geschiedenis van Goirle',
H.W. Janson.

'Bijdrage tot de geschiedenis van de heerlijkheid Tilburg
en Goirle',

B. Dijksterhuis.

'Oorkondenboek van Noord-Brabant'
bewerkt door Dr. H.P.H. Camps.

Hendrik I
van
Brabant

DE KERKTOREN VAN GOIRLE INGESTORT IN 1674

Kort na de bevrijding van Goirle in oktober 1944 stortte de half kapot geschoten torenspits van de St. Janskerk in en sleurde in de val een deel van het kerkdak mee. Dat is algemeen bekend.

Minder bekend is echter, dat iets dergelijks zich ook enige eeuwen tevoren heeft voorgedaan. Schutjes noch Janson noemen dit feit.

In de oude Abdij van de Norbertijnen te Postel in België vond ik hierover een akte uit het begin van 1676. De Goirlese kerk was toen in handen van de hervormden, een situatie die was ontstaan na de vrede van Munster en die zou voortduren tot na de komst van de Fransen in 1795.

Gerardus Lemanus, predikant te Goirle, alsmede de kerkmeesters wendden zich in bedoelde akte tot de Raad van State. Zij maakten daarin melding van het feit 'dat de kerke alsnog door den storm op den 1 aug. 1674 door het vallen vande tooren t'eenemaal ingestort ende tot het oeffenen van de publiken godsdienst onbequaem gemaekt, ongerepareert blijft leggen'.

Dit was in strijd met de beslissing van de Raad van State van 8 mei 1675, waarin bepaald werd dat de gezamenlijke tiendheffers de reparatie 'souden hebben te doen'. Die tiendheffers, veelal katholieke instellingen, hadden totaal geen haast met het betalen van kosten voor een gebouw, dat aan de katholieken was ontnomen. Daarnaast was de oorlog met Frankrijk nog niet afgelopen en wanneer de Fransen zouden winnen, was de kans niet klein, dat de katholieken de kerk wel eens terug zouden kunnen krijgen.

Maar, zo bepaalde de Raad van State, de tiendheffers zouden bij niet opvolgen van hun beslissing, 'by faulte van dien' staat er in de resolutie, door de rentmeester van het kwartier van Oisterwijk aan hun plichten moeten worden herinnerd.

Het kapittel van Hilvarenbeek 'als principale geïnteresseerden' had dan ook een bestek laten opmaken en de aanbesteding van het werk was op 28 augustus 1675 geschied onder conditie, dat het dak van het godshuis binnen vier maanden zover gemaakt moest zijn, dat de dekker (leidekker) aan de gang kon, maar in de eerste maanden van 1676 was er 'tot nog toe geen hant aent werc' uitgestoken.

Het kerkbestuur van Goirle vroeg dan ook aan de Raad van State om bovengenoemde rentmeester te gelasten 'om de voors. reparatie ten costen als boven (=te betalen door de tiendheffers) te doen'.

De Raad van State besloot daartoe op 12 mei 1676 en naar aanleiding van deze resolutie gelastte de rentmeester op 4 juli 1676 de rentmeester der episcopale tienden en de andere tiendheffers om te betalen, zodat de kerk hersteld kon worden.

Iets naders wordt over deze zaak in het archief niet gevonden, doch we moeten aannemen dat de tiendheffers eieren voor hun geld hebben gekozen.

De belangrijkste tiendheffers kennen we uit de opsomming die Janson van hen maakt. Het waren naast een aantal particulieren het kantoor van de episcopale en andere geestelijke goederen te 's-Hertogenbosch, het kapittel van Hilvarenbeek, de proost van Maaseyk, de zusters van het klooster Vredenburg te Lier en de Norbertijner nonnen van St. Catharinadal in Oosterhout.

P.J.M. Wuisman
streekarchivaris.

GENEALOGIE

ONZE FAMILIENAAM -3-

We gaan weer verder met de behandeling van de familienamen volgens onze ledenlijst.

-E-

EIKENAAR;

Zoals bij meerdere -aar namen, komt het achtervoegsel uit het Hoog-Duits en is ontstaan uit -er, zoals Eichner en Kölner. Eikenaar is dan ontstaan uit Eichner. Dit is een beroepsnaam; in het Nederlands ijker. Oorspronkelijk stond er in het Nederlands ook eiker. Geijkt werd er in eikehout, daar deze houtsoort het minst onderhevig is aan de weersomstandigheden en duurzaam is.

ELSJAN OF WIPPER;

Een niet alledaagse naam, welke ook niet eenvoudig te verklaren is. Hieronder volgen enkele mogelijkheden. 1. Hij doet denken aan een adellijke naam die in Brabant niet voorkomt. Mogelijk is het een buitenlandse naam; het tussenwoord 'of' zou het Engelse 'van' kunnen zijn. De vertaling van de beide andere woorden gaven geen bevredigende oplossing. Ik heb een Engelse geografische naam gezocht voor Wipper; zonder resultaat. Misschien kent U er een.

Ook de Duitse mogelijkheid heb ik onderzocht. Wipper komt voor als naam van een riviertje. Vlak voor Wuppertal komt de Wipper in de Wupper. Aan dat riviertje ligt ook de plaats Wipperfurth.

Dan blijft nog over Elsjan.

Mogelijk dat het Germaanse Alhistjan, heiligdom, uitkomst biedt.

2. Misschien is de oplossing simpel 'Elsjan alias Wipper.

Alias is een veel voorkomende term in aktes als de persoon in kwestie ook anders genoemd werd. Dan zou Elsjan een voornaam kunnen zijn en Wipper misschien de bijnaam voor iemand die hinkte, of een andere eigenaardigheid van de persoon.

VAN ENSCHOT;

Persoon afkomstig uit Enschoot.

In 1164 komt dit voor als 'Ende Schit' dat wil zeggen aan de scheidspaal, grenspaal, op het einde van een gehucht of dorp.

VAN ERVE(N);

In begin 1700 komt deze naam ook voor als van Nerven, en ook als Erffven.

Gezien het voorzetsel van, moet het een naam zijn, die op een toponiem teruggaat. De oude schrijfwijze Nerven zou terug kunnen gaan op Neerven. In vergelijking daarmee noem ik de Goirlese toponiemen Benedenven en Opperven. In Tilburg kennen we de Hoogvensestraat.

Neerven of Nederven zou dan de betekenis kunnen hebben van Benedenven. De persoon in kwestie zou dus aan het neerven gewoond hebben, waar dat ook gelegen moge hebben.

VAN ETTEN;

De persoon is afkomstig uit Etten. Etten is weer afgeleid van ettinge, weide.

EYSERMANS - EIJSERMANS - IJSERMANS - YSERMANS;

Namen eindigend op -mans betekenen, de zoon van de man, die ...

In dit geval, de man die woonde bij de Eijser.

Eijser is een Keltisch woord voor Isara d.w.z. snel stromend. Dat duidt dus op een waterloop. In België kennen we de IJzer, in Duitsland de Isar en in ons land is de IJssel daarvan afgeleid.

De naam is zeker niet een andere benaming voor smid.

-F-

FRANKEVIJLE;

Deze naam verwijst zeker naar een toponiem, alhoewel het voorzetsel ontbreekt. Maar uitzonderingen bevestigen de regel en zo ook hier. Het komt meer voor dat het voorzetsel ontbreekt; in ons land zie je dat veel in Noord-Holland.

Als we deze naam nader bekijken is deze in te delen in Franke(n) en vijle(n).

Het laatste deel is te vergelijken met het Limburgse Vijlen, dat ontstaan is uit vile, zoals het Franse ville van het Latijnse villana, landhuis of boerderij. Het eerste deel van de kan kan slaan op het volk dat we de Franken noemen.

Het kan dus een nederzetting van de Franken zijn geweest. Mogelijk bestaat er in België, Frankrijk of Duitsland een plaats met de naam Frankeville of iets wat daarop lijkt.

-G-

GEERTS;

De zoon van Geert, afgeleid van Gerrit, Gerard.

Dat is een Germaanse naam die betekent 'sterk met de speer'.

VAN GERWEN, VAN GERVEN;

Persoon afkomstig uit de plaats Gerwen. Er bestaat echter ook een plaats Gerven. De persoonsnamen komen door elkaar voor, maar de namen hebben ieder een eigen betekenis, wat niet uitsluit dat door versprekingen de een uit de ander is ontstaan.

Gerwe of Garve is de plant die wij Duizendblad noemen. Gerven of Geerven is een schuin toelopend ven.

VAN GESTEL;

Ontstaan uit plaatsnamen samengesteld met -gestel of alleen Gestel of Gastel. (Moergestel, St.Michielsgestel) Gestel komt van Geest en Loo, een hooggelegen zandgrond met bos.

G(H)ERING(S);

Een persoonsnaam met een -ing vorm. Het laatste lid -ing betekent 'afstammeling van'.

Het eerste lid is G(h)er wat is ontstaan uit Geert of Gerard. zie ook bij Geerts.

GIANOTTEN;

Bij deze naam ontgaat me de betekenis, wellicht is het een buitenlandse naam. Hopelijk kan de familie in kwestie voor opheldering zorgen.

VAN GILS;

Persoon is afkomstig uit Gilze. De oudere naam voor Gilze is Gillesa.

De laatste letter zal wel afkomstig zijn van aa, een waterloop.

Gillis zou geel kunnen betekenen, dat op vruchtbare grond wijst.

Ook de persoonsnaam Gillis zou in aanmerking kunnen komen. die naam is afgeleid van Egidius.

Drie mogelijkheden dus:

1. vruchtbare grond langs de waterloop;
2. De waterloop van Egidius;
3. Afstammeling van Egidius.

VAN GORP;

Persoon is afkomstig van Gorp.

Gorp is waarschijnlijk een samenstelling Goor-apa, water in een moerassig gebied.

DE HAAS;

Mogelijk is hier een bijnaam, bedoeld voor iemand die vlug is of juist het tegendeel.

Onder Joden komt deze naam veelvuldig voor, alhoewel het een onrein dier is.

Het zelfstandig naamwoord Haisi en Hasi is de wortel van hees, bos van laag hout. Het lidwoord 'de' spreekt dit toponiem tegen, tenzij in de loop der tijden 'van' verdwenen is; van den Hees. De persoon zou dan aan of bij een bos gewoond hebben van laag hout.

Joseph Wijdemans.

MIDDELEEUWSE PUTTEN OP DE 'GROOTE AKKERS'

Sedert 16 oktober 1985 werden in 2½ week een negental grondsporen onderzocht die te voorschijn kwamen bij grondwerkzaamheden ten behoeve van de verlenging van de Rillaerse Baan te Goirle. Op maandag 18 november werd nog een nagekomen tiende spoor onderzocht.

Het is allemaal begonnen toen de alert reagerende kraanmachinist P. van Liemde van aannemersbedrijf BV C.J. Paulissen & Znn de voorzitter van de heemkunde kring 'De Vyer Heertganghen', Harrie Kanters, opmerkelijk maakte op een aantal donkere verkleuringen in het verder gele dekzand, op een diepte van 2 tot 2½ m onder het maaiveld.

Kanters realiseerde zich hier geconfronteerd te zijn met oude bewoningssporen en bracht daarop de veldcoördinator van de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland, afdeling Midden-Brabant, op de hoogte. Deze trommelde een aantal medewerkers op, waarvan Frans Tempelaars, Frans van Nuenen en François van den Dries genoemd mogen worden wegens hun tijdloze inzet. In verband met de aard van het (nood)onderzoek werd vrijwel alle dagen gewerkt.

De opgravingen stonden wat betreft de weersomstandigheden onder een goed gesternte. Er is vrijwel steeds zon geweest. De regengoden hielden zich in tot na het afsluiten van de opgraving. In deze periode werd slechts van één welverdiende rustdag genoten.

In totaal werden tien grondsporen aangetroffen, waarin acht waterputten, acht paalgaten, een greppeltje en een haardplaats gevonden werden.

Al deze sporen werden, aan de hand van geborgen aardewerkscherven, gedateerd in de periode tussen de zesde en de dertiende eeuw. Een nauwkeuriger datering kan plaatsvinden wanneer het hout van een aantal waterputten en voorwerpen aan een C14-datering zal zijn onderworpen.

Zoals veel bezoekers en leden van de Goirlese Heemkunde Kring hebben kunnen vaststellen liggen de sporen grotendeels aan weerszijden van een onverharde, naamloze weg die over de 'Groote Akkers' loopt en het Engelengat met de Dorenweg nabij het buurtschap Bakertand verbindt. De 'Groote Akkers' maken deel uit van een omvangrijk, van oorsprong middeleeuws, akkergebied tussen de Oude Ley en de Poppelsche Ley.

Deze hoger gelegen gronden waren al voor het begin van de jaartelling in bezit genomen door ondernemende landbouwers, getuige de vondst van een aantal ijzertijd urnen, die in 1970 werd gedaan op de 'Potakkers'. IJzertijd scherven zijn ook bij deze opgraving in grote getale geborgen. Zij waren afkomstig van een oude cultuurlaag onder het laat-middeleeuwse esdek. Bewoningssporen die met zekerheid aan de ijzertijd konden worden toegewezen werden niet aangetroffen.

Aan één zijde van de genoemde weg werden een aantal paalgaten gevonden, behorende bij een boerderij uit de 11e-12e eeuw.

In werkput III werd een waterput gevonden die aan dezelfde periode kan worden toegeschreven, op grond van een grote reliëfbandamfoorscherf. Wij verkeerden in de gelukkige omstandigheid om de constructie van deze waterput te onderzoeken.

De boerderijbewoners zochten een dikke eikeboom uit, die werd omgezaagd en vervolgens in twee helften gekleefd. Beide delen werden uitgehold. Hierdoor ontstonden de twee delen van de nieuwe waterput. Alvorens beide stukken in een vooraf gegraven kuil werden geplaatst, werd op circa 8 tot 10 cm afstand van de naden aan beide zijden een ovaal gat gemaakt, ongeveer 6 cm hoog en 3 cm breed. Door deze gaten werden twijgen getrokken om beide puthelften goed tegen elkaar aan te trekken. Dit deed men om te voorkomen dat het zand zou kunnen binnensijpelen door de naad, waardoor de waterput wegens verzanding spoedig

buiten werking zou geraken. Om dit alles nog beter bij elkaar te houden werd tussen beide puthelften, op de naad, en de twijgen nog een aan één zijde afgeplat en aangepunt paaltje geslagen. In de ovale gaten werden houten stoppen geslagen om ook hier het doorsijpelen onmogelijk te maken.

Genoemde put had een omtrek van 265 cm, een diameter van 80 cm en was tot een hoogte van 150 cm bewaard. Deze, mooiste van alle geborgen putten, zal waarschijnlijk een plaats krijgen in het heemkundig museum te Goirle.

Een soortgelijke put werd ook in werkput VIII aangetroffen. Deze was iets groter, 170 cm, omvangrijker, diameter ca 1 m, maar ook plomper en logger.

Een derde boomstamput werd in werkput III gevonden. Deze is echter veel minder goed bewaard, tot een maximale hoogte van 90 cm, en viel na berging in tenminste vier delen uit elkaar.

In werkput VIII werd nog een tweede boomstamput gevonden, maar deze was nog slechter van kwaliteit. Beide putten uit werkput VIII zijn nog niet goed gedateerd.

Van een aantal waterputten was geen beschoeiing meer bewaard. Twee andere, waarschijnlijk oudere, varianten zijn nog; een vierkante put, die op grond van het schervenmateriaal in de 6e/7e eeuw kan worden gedateerd en een waarschijnlijk even oude put die opgebouwd is uit twijgen.

Deze put was de eerste die gevonden is en werd derhalve put I genoemd. Put I is nu geheel onderzocht. Hierna zullen wij dan ook een uitgebreid verslag doen van alle gegevens die deze put heeft opgeleverd. Zie hiervoor ook de bijbehorende tekening.

Put I lag middenin het wegcunet. De door Van Liemde en Kanters aangetroffen verkleuring was zichtbaar op een hoogte van 13.12 m +NAP. In vergelijking met de vierkante put (werkput IX) konden we opmaken dat de water-

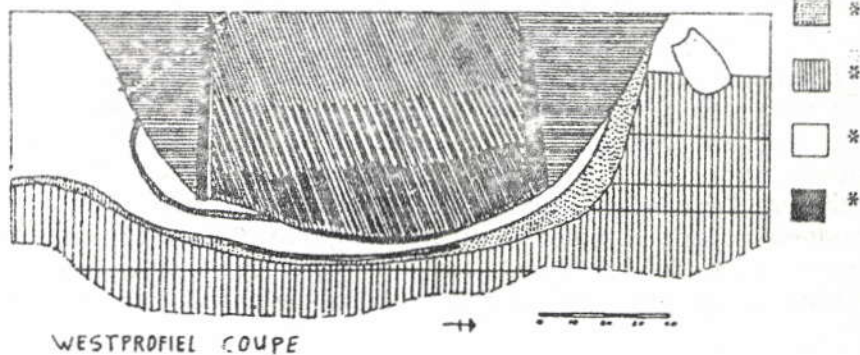
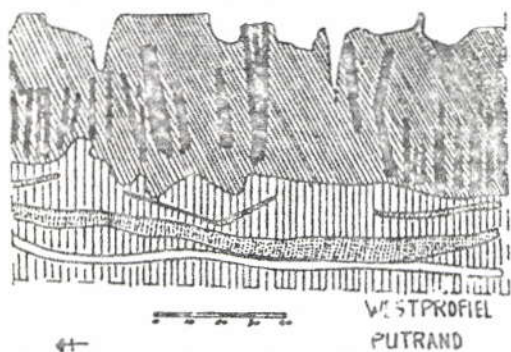
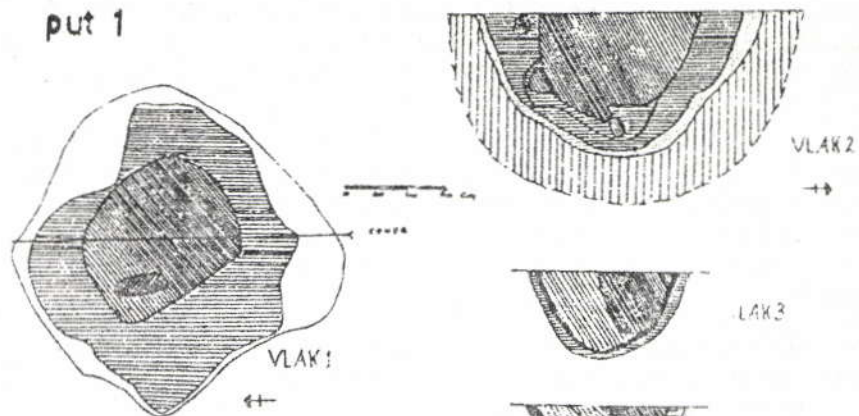
put al op een veel hoger niveau te zien moet zijn geweest, maar die sporen werden geheel weggegraven. Het maaiveld ter plaatse bevond zich op 15.43 m +NAP. Het spoor is dus aangetroffen op een diepte van 2.21 m onder het huidige oppervlak.

De diameter van de put bedroeg 92 cm. Bij het couperen en uitdiepen van de put bleek dat de wand was gemaakt van een aantal naast elkaar geplaatste twijgen of tenen, kleine takken en dikkere takken die gekliefd waren. Zij waren bewaard tot een lengte van ca 45 cm. Deze twijgen stonden dicht naast elkaar, meestal 2 à 3 dik. De dikte van de twijgen varieerde van 1 tot 3 cm. Aan de binnen- en buitenzijde waren ze bestreken met leem, waardoor een leem- en twijgenwand ontstond van ca 10 cm dikte. In de breedte vulden 5 à 6 twijgen elke 10 cm. Het geheel was koud op de natuurlijke bodem geplaatst. De takken en twijgen waren duidelijk niet aangepunt. De bodem van de put lag op een harde oerbank, die ondoordringbaar was voor water. Hierboven verzamelde zich het grond- en regenwater dat via de put gewonnen kon worden. Voor de filtering van dit water was op de bodem van de put een laag zand aangebracht van 10-15 cm dikte. De put werd overeind gehouden door een aantal houten palen, met een doorsnede van 8-10 cm, die aan de buitenzijde van de put in de grond waren geslagen. Het hout is echter niet bewaard gebleven. Er resteerden ons slechts de paalgaten als schaduwen van weleer. De onderzijde van de put was niet horizontaal, maar in het midden dieper dan aan de kanten. De twijgen stonden aan de bovenkant iets naar binnen, kennelijk veroorzaakt door de druk van de vulling van de putinsteek. De twijgen hielden op een hoogte van 12.51 m +NAP op; de bodem in het midden van de put lag op een hoogte van 12.35 m +NAP, d.w.z. op ca 3 m onder het maaiveld. (zie afb.)

De inhoud van de put was sterk humeus en bestond onder andere uit resten houtskool en scherven uit IJzertijd (hierin terecht gekomen vanuit een hoger gelegen akker-

GOIRLE RILLAERSE BAAN

put 1

- *
- *
- *
- *
- *
- *
- *

laag) en vroege middeleeuwen. De hoeveelheid aardewerk was gering. In de insteek van de put werd een gebakken rode tegel gevonden, die dicht bij het vuur had gelegen, want het was aan één zijde zwart verbrand. Het betrof een tegula uit de romeinse periode, die bij de aanleg van de put in de insteek terecht kwam. De aanleg van de put zal derhalve niet veel later hebben plaatsgevonden. Immers in de karolingische tijd was men het bakken van tegels weer verleerd. De vroegmiddeleeuwse datering werd bevestigd door de vondst van een aantal scherven van grijsbakkend aardewerk dat door drs. W.J.H. Verwers werd gedateerd in de zesde of zevende eeuw na Christus. Daarmee is put I gedateerd.

Dat deze vondst niet in het luchtledige thuishoort bewees de op enkele tientallen meters verder naar het noordwesten gevonden haardplaats. Aardewerk en baksteenfragmenten uit deze kuil duiden ook op een merovingische bewoning ter plekke. Er werden bv. delen van romeinse tegulae en imbrices (dakpannen) en vroegmiddeleeuws aardewerk gevonden. Het is derhalve niet onmogelijk hier de plaats van een 6e/7e eeuwse boerderij met bijbehorende waterput gevonden te hebben. De boerderij is kennelijk door brand aan haar einde gekomen. In de waterput werden een groot aantal sterk verglaasde sintels gevonden en zwart geblakerde stukken secundair verbrande romeinse dakpanfragmenten, alsmede stukken verbrande hutteleem. Dit alles wijst op hoge temperaturen, hoger althans dan voor die tijd gebruikelijk bij de fabricage van aardewerk.

Ook werkput IX bevatte een merovingische put, die middels een grote scherf in de zesde eeuw gedateerd kan worden. Deze put was geheel op romeinse wijze gebouwd, zoals de waterputten op Halder bij St. Michielsgestel. De afstand tussen beide putten is meer dan honderd meter. Bij deze put zal ongetwijfeld ook een boerderij hebben behoord. Dit betekent dat in Goirle sprake is geweest van merovingische bewoning, in de

vorm van een klein dorpje.

Overigens zijn wij van mening dat ook aan weerszijde van de verlengde Rillaerse Baan op de 'Groote Akkers' sporen gevonden kunnen worden van middeleeuwse, en mogelijk zelfs ijzertijd-, bewoning.

Onze putten geven aanwijzingen voor bewoning van de zesde tot de twaalfde/dertiende eeuw.

We hebben enkele bewijzen voor het bestaan van erven in de 6e/7e eeuw en 11e /12e eeuw.

Waar lagen die erven dan?

Hoe zagen die boerderijen eruit?

Op welke wijze was zo'n economische eenheid georganiseerd?

Dat zijn vragen waar wij nog een antwoord op zoeken. Vragen, waarvan de antwoorden nog sluimeren op de 'Groote Akkers'.

Namens de AWN, afdeling Midden-Brabant,

Johan Hendriks.

* verklaring der tekens bij de tekeningen:

- donkergrijze putvulling
- heterogeen grijze insteekvulling
- oer
- geel dekzand
- wit zand en leem
- houten twijgen putrand

STILSTAAN IN DE KRUIDENTUIN

IJZERHARD

Na deze natte zomer, waartegen geen kruid gewassen was, is de tuin weer klaar voor de winter.

Een van de planten, die nog fris en groen de winter afwacht is het IJzerhard.

Dit kruid zou in geen enkele tuin mogen ontbreken. IJzerhard, ook bekend als Verbena, was vroeger bekend als toverkruid. Bij de Romijnen was het een goddelijk kruid gewijd aan Jupiter en Venus, zij strooiden het op hun altaren.

De Germanen offerden dit kruid bij het verklaren van de oorlog of bij het sluiten van de vrede.

De Druïden droegen het als een krans om hun hoofd, als een teken van kracht, zoals op de prent van een Germaanse volksvergadering, die in ons museum te zien is.

Kousebanden van IJzerhard maakten de dragers ervan onvermoeid.

Tijdens de kruistochten maakten de ridders er hun schilden ondoordringbaar mee.

Het was ook het wonderkruid om wonden, door ijzer veroorzaakt te helen.

IJzerhard bevat veel kracht; onze tuinen en parken zouden ermee vol moeten staan. Kinderen die het eten zijn vlijtig, lief en gehoorzaam; kijkende mensen maakt het vreedzaam en het huis waar IJzerhard bewaard wordt heeft voorspoed en in de akker geplant, zal de oogst overvloedig zijn.

In de nacht van St. Joris kan men er zelfs schatten mee vinden, maar de plant moet wel met een gouden schop worden uitgegraven.

Euwenlang is IJzerhard gebruikt bij de behandeling van epilepsie, voor astma, migraine en nog vele andere kwalen. De plant bevat veel ijzer en is in de keuken ook een zeer gewaardeerd kruid. Het kan bijgroente als spinazie gebruikt worden, maar ook bij vlees en in sauzen.

IJzerhard een toverplant, die kracht geeft en die ook zonder gouden schop door ons gekweekt wordt. Komt U als U zo'n wonderkruid in de tuin wilt eens naar de kruidentuin; wij willen graag met U delen.

IJZERHARD - VERBENA OFFICINALIS L.

volksnamen:

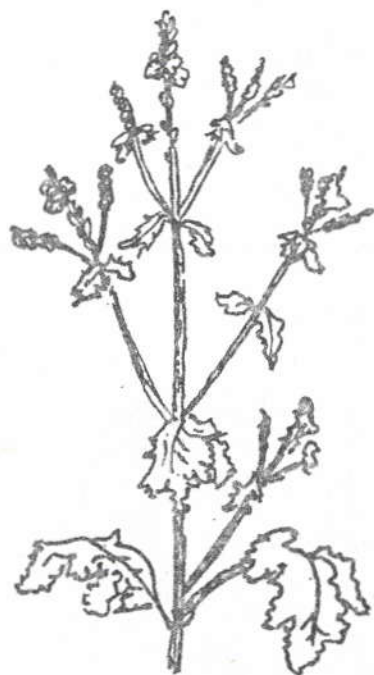
Ridderkruid

IJzerkruid

Hardijzer

Ridderblad

Kerkruid

kleur : wit-rose
hoogte : tot 80 cm
bloei : in de zomer
oogst : in de zomer
gebruik: in de keuken.
overblijvende plant

TON SAS.

uit de Roker van
Cees' Robber

over
Goirle

DE HANDELSROUTE TILBURG - GOIRLE - ANTWERPEN

De handelsroute Tilburg-Antwerpen liep over Goirle. Via het Laar door het nog bestaande Galgstraatje, vervolgens de Catsbocht overstekend, stonden de vrachtrijders op Goirles grondgebied.

Ze passeerden 'het gericht', dat wil zeggen de plaats waar ter dood gebrachte misdadigers, als afschrikwekkend voorbeeld, wekenlang aan de galg hingen, tot ze van ellende uit elkaar vielen.

De vrachtwagens kraakten voorbij de lugubere galg en knarsten piepend een dans macabre. Een klappende zweeps slag maande de paarden tot spoed, tot aan het punt waar momenteel het Mill Hill College de wetenschap tart. De Venneweg liet men links liggen en verder ging men zuidwestwaards over de Oude Baan, alias Heerbaan, langs Huis Ter Venne, een oeroud'gedoentje' en eertijds een bezit van de Abdij van Tongerlo.

HUIS TER VENNE VOOR DE VERBOUWING.

De Oude Baan volgend passeerden de vrachtrijders de 'Herberg Sint Jacob', volgens de kronieken reeds bestaande vóór het jaar 1500. Dan stond men voor de oversteek van de Rechte Hei.

De tocht was niet zonder gevaren; knevelarijen deden zich nogal eens voor, zodat die van Alphen en Baerle veiligheidshalve, de kooplui de raad gaven, meer onder de huizen te blijven, vooral in oorlogstijd.

Volgens een beschrijving van de reis-route liep de weg langs Sint Jacob noordwaards langs de Recht Hei, in de richting van de Lamenhoek en passeerden de Goorvennen; vervolgens om Alphen heen, Baerle, Oordeelsestraat, GorpPEND, Casteren, Hoogstraten. Waren de zaken daar afgehandeld, dan ging het verder op Antwerpen aan.

Tilburg en Goirle waren verplicht de heerbaan of Oude Baan ieder op haar gebied te onderhouden. Zij moesten de sporen slichten, dat is effenen, en de breedte van de weg controleren. De boeren hadden toen ook al de onhebbelijke gewoonte om 'in te ploegen' zodat de wegbreedte smolt als sneeuw voor de zon. Om de breedte van de weg te controleren had men in Goirle een vaste maat, die buiten gebruik zijnde zorgvuldig werd opgeborgen.

Een voerman kon met zijn span de afstand Tilburg-Hoogstraten in zeven uur afleggen. Tilburg-Baerle nam vier uur in beslag en Baerle-Hoogstraten dan volgens Bartjes drie uur.

De vrachtrijders waren verplicht hun paarden minstens twee uur rust te gunnen en te verzorgen. Bij warm weer was de verplichte rust drie à vier uur en gepleisterd werd bij een van de herbergen langs de weg.

Ik veronderstel dat Sint Jacob al of niet werd aangedaan om te pleisteren dan wel om de dorst te laven. Ik schreef reeds dat de herberg Sint Jacob dateert van vóór 1500. Op het einde van de 17e eeuw wordt Sint Jacob niet meer vermeld als herberg, maar gaat als boerderij verder de geschiedenis in.

Als zodanig, hoewel verbouwd, bestaat Sint Jacob nog.

De tegenwoordige eigenaar heeft er een riante verblijfplaats van gemaakt. De weg vóór de verbouwde hofstede heet 'Jacobsbaan', een zinnige naamgeving.

Het voorafgaande heb ik U kunnen vertellen, omdat in het archief van Tilburg een acte aanwezig is, R 612 ultimo juli 1653, die U iets vermeldt over de reisroute Tilburg-Antwerpen. En zo is het gekomen noeste lezer. En nu nog een 'toetje' na.

HET COMMERBOEK VAN GOIRLE

Wat was er gebeurd in Goirle?

Het Commerboek was verdwenen ... en niet zo maar achterbaks. Nee, openlijk waar Jan en alleman bij was, had Jan Jansen de Roy, de commerzetter, het belastingkohier in de brandende haard gesmakt.

'Daar leetie', had hij gezegd, zijn woorden met een

ijsselijke vloek kracht bijzettend. En dat had hij gedaan in de herberg Sint Jacob.

Destijds werd de omgeving hier geterroriseerd door de 'Zwarte Ruyters', protestantse soldatenbenden, die onder leiding stonden van Hertog Adolf van Holstein. Zij stroopten de zuidelijke Nederlanden af en zelfs noord-Frankrijk werd niet met rust gelaten.

Op 28 oktober 1572, op 'Sinte Simon en Judasdach' hadden ze 's morgens tussen drie en vier uur naar hartelust Tilburg geplunderd. De secretaris van Tilburg hadden ze meegenomen om hem later tegen een behoorlijke prijs te lossen. Ook Goirle moest haar tol betalen. Meermalen kwamen de schavuiten terug en naar aanleiding van deze strooptochten had de commerzetter zijn belastingkohier opgesteld. Naar draagkracht stonden daarin de burgers genoteerd, die gezamenlijk de geleden schade moesten betalen.

En nu was het commerboek weg ... verbrand in de haard van de Herberg Sint Jacob.

'Dat ziet er slecht uit,' riep armoedzaaier Benedict Baudewijns, wiens naam noch die van zijn voorzaten in het commerboek te bekennen was en voor een pot schraal scharrebier was te paaien.

'Dat ziet er slecht uit geburen ... en wie zal nu de geleden schade van al die jaren terug betalen ...?' Zijn klaagzang werd onderbroken door de komst van vier Tilburgse vrachtrijders. Ze hadden vracht en gespan verloren onder Aerle ... aan Duits geboefte ... de Zwarte Ruyters....

Op 7 februari 1582 roept Jonckheer Back, schout van Tilburg en Goirle de volgende ingezetenen van Goirle op om te getuigen betreffende het verbrande commerboek te weten: Jan Gerits van Nerven, oud omtrent 60 jaren, Wouter Aerdts Jan Huybrechts, oud omtrent 60 jaren en Michiel Jan Soffaerts, oud omtrent 34 jaar. Zij verklaren alle drie, dat zij ongeveer een jaar ge-

leden met meerdere ingezetenen en naburen aanwezig waren in de herberg Sint Jacob. Het was er druk en het gesprek ging hoofdzakelijke over het commerboek, dat was samengesteld tot vergelijking der kosten die in de loop der jaren door de Zwarte Ruyters waren veroorzaakt. Zij hebben van 'horen zeggen' dat Jan Jansen de Roy het boek in het haardvuur gegooid zou hebben; zij hebben dit echter niet gezien. De verklaringen van de drie Goirlenaren waren eensluidend. Het stuk is onderkend door schepen Sterts.

De bronnen heb ik reeds vermeld en verder Jan Schellekens, die ter plaatse zeer goed bekend is.

Cees Robben.

december

Volgens de Juliaanse kalender is december de twaalfde maand van het jaar, maar volgens de Romeinse kalender is het de tiende maand. Ons woord december is dan ook afgeleid van het latijnse woord decem, dat tien betekent.

Maandnamen: wintermaand, windelmaand, keerzijde van de zon, kerstmaand, heilige maand, Christus maand.

Volksspreuken:

December veranderlijk en zacht, een hele winter zonder kracht.

December regen is zeker geen zegen.

Kerstmis in groen gekleed, houdt voor Pasen sneeuw gereed.

Cees Santegoets.

ONZE VROEDE VADEREN VAN WELEER —

DE BESTRATING VAN ONZE WEGEN

Wij vinden het de gewoonste zaak van de wereld, dat er met het bouwrijp maken van grond allereerst wegen komen; verharde wegen.

Wist U dat de meeste straten in Goirle, als ze al bestonden pas in de jaren twintig bestraat zijn. Laten we een en ander eens op een rijtje zetten.

Uit de Gemeenteraadsvergadering van maandag 16 november 1925 lezen we:

'De Molenstraat is finaal kapot gereden. Nu legt men wel overal mooie trottoirs, die niet zo hard nodig zijn, maar laat de wegen aan hun lot over. Beter ware het indien eerst de wegen verhard werden en als dan eenieder een stoepje voor de deur heeft is het voldoende.'

Uit dezelfde vergadering:

'Het Wildeind wacht al 15 jaar op verbetering' en wenst de bestrating daar door te trekken tot aan de schuur van de Wed. van Erven. Voorts zou spreker 'in de Molenstraat klinkers en in de Dorpsstraat keien willen leggen'.

Er volgt geen besluit, doch de zaken worden aangehouden.

Vergadering van 19 november 1925.

Hierin wordt besloten het Wildeind te verharden tot aan de schuur van de Wed. van Erven. Kosten f 2200,---.*

(Thans van Hogendorpplein aan de zijde van garage Stokermans en de Wildakker.)

Vergadering van vrijdag 18 december 1925.

De voorzitter geeft in overweging als 'voorlopig' kernmisterrein aan te wijzen de gemeentegronden gelegen aan het einde van de Kalverstraat tot aan de Groeneweg. De terreinen zullen geschil* gemaakt worden door:

- verharding van de Kalverstraat;
- de aanleg van een kabel voor licht en kracht;
- het aanbrengen van een waterput, pomp, privaten en closets;
- verharding van de verlengde kalverstraat met sintels;
- tegelijkertijd zou dan aan de Groeneweg een behoorlijke breedte gegeven moeten worden.

Totale kosten f 7475,--.

Het voorstel wordt aangenomen.

Vergadering van 19 februari 1926.

De voorzitter deelt mede betreffende de Rijksweg Goirle-Tilburg, dat het in de bedoeling lag van de Provinciale Waterstaat spoedig over te gaan tot het verharden van de zandweg met keien.

Het voorstel is om 'de weg aan beide zijden een halve meter te verbreden met keien en verder een beklinkerd fietspad van een meter breedte aan te leggen, zodat dan de weg aan weerskanten tot de bomen zal worden verhard.

Vergadering van dinsdag 9 maart 1926.

In deze vergadering is een voorstel aan de orde tot verharding van:

- Molenstraat tot aan de Akkerstraat;
- Akkerstraat, en aan de oostzijde beplanten met bomen;
- Groenstraat (Groeneweg) tot en met de acht gemeentewoningen en trottoir in aansluiting met de Kalverstraat;
- Watermolenstraat tot de ingang fabriek van Puyenbroek ter breedte van $3\frac{1}{2}$ meter en aan een zijde trottoir;
- Nieuwstraat;
- Besterdstraat ter breedte van 4 meter en aan een zijde trottoir;
- Hoogstraat tot aan de Sint Jansstraat vanaf de vijf gemeentewoningen tot aan de Spinnerijstraat, en aan een zijde beplanten met bomen;
- Spinnerijstraat vanaf Sint Jansstraat tot aan de Fabriekstraat;
- Fabriekstraat tot aan de luifel van de Spinnerij ter breedte van vier meter met aan een zijde trottoir;

- Koudepad vanaf de Kloosterstraat tot aan Van Wezel ter breedte van 5 meter en verder tot de Dorpsstraat ter breedte van $3\frac{1}{2}$ meter.

De gemeente-opzichter de heer J. Waegemakers raamde de totale kosten op f 53.587,30.

Na veel op- en aanmerkingen, vooral de kosten vormen een groot struikelblok, wordt besloten het voorstel aan te houden.

Vergadering van vrijdag 4 juni 1926.

Onderstaand voorstel wordt aan de vergadering ter goedkeuring voorgelegd.

- Sint Jansstraat vanaf Kloosterstraat tot kerkhofpad: klinkerbestrating;
- Oude kerkstraat: een zijde trottoir;
- Molenstraat: klinkerbestrating of keibestrating;
- Besterdstraat: 'enen zijde trottoir';
- Groenstraat: trottoir tot woningen kinderen Moonen;
- Spinnerijstraat: trottoir;

Totale kosten met keien f11.479,50
met klinkers f 9.794,50

Enkele opmerkingen aangaande deze voorstellen:

- Vekemans : zou ook de verlengde Molenstraat tot aan de Akkerstraat willen verharderen.
- Voorzitter : maar daar ligt de tuin van Van Os in de weg. Als hij die wil opruimen is het goed.
- Vekemans : wij hebben nooit in geld betaald, doch alleen op kosten van de gemeente schuttingen geplaatst. Dat zou ook hier kunnen. (Zou dat nu ook zo eenvoudig te regelen zijn?)
- Voorzitter : Het scheelt een paar duizend gulden.
- Schellekens : Zo'n klinkerbestrating is niet praktisch. Ze is in 25 jaar weg.
- Voorzitter : Dat is alleen het geval als er zware vrachten over gaan.
- Schellekens : Heeft het in Tilburg wel gezien.
- Voorzitter : Klinkers kosten maar de helft en rijden aangenamer.

- Schellekens : Klinkers zijn bijna altijd nat.
Voorzitter : In Tilburg liggen ze bijna overal waar
weinig gereden wordt.
de Brouwer : (de wethouder): 't Is ook gemakkelijker
om te fietsen.

Na nog wat vijven en zessen wordt het voorstel aangenomen.

In dezelfde vergadering worden de volgende posten op de begroting geplaatst:

- spie Kloosterstraat-Tilburgseweg: keibestrating, reeds uitgevoerd.
- Kloosterstraat vanaf Dwarsstraat tot en met kinderen Schellekens;
- Kalverstraat en kermisterrein: keibestrating;
- Akkerstraat: tegelbestrating;
- Bergstraat: tegelbestrating aan beide zijden;
- Fabriekstraat: trottoir vanaf de Spinnerijstraat;

Na enige discussie wordt besloten om voor 1927 hiervoor f 13.000,-- uit te trekken.

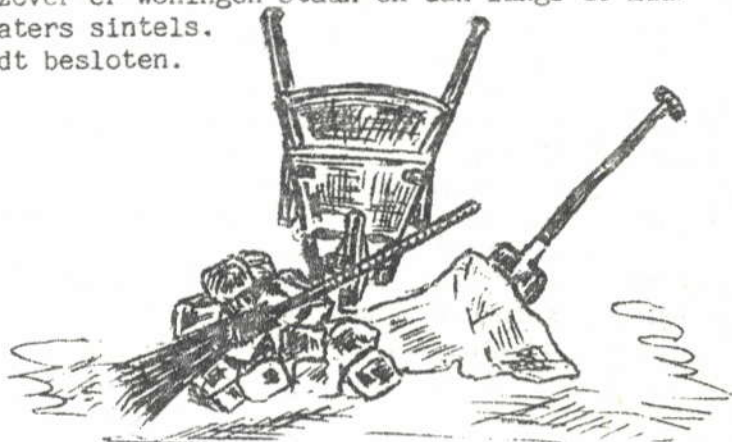
Vergadering van vrijdag 1 april 1927.

Voorstel tot bestrating van Koudepad en Oude Kerkweg (Oude Kerkstraat). De klinkerbestrating is berekend op een breedte van 5.28 m, inclusief tegeltrottoirs.

Kosten f 4.862,--.

De bedoeling is tegeltrottoirs te leggen vanaf de Oude Kerkweg, zover er woningen staan en dan langs de muur van de fraters sintels.

Aldus wordt besloten.

Vergadering van maandag 23 mei 1927.

De voorzitter deelt mede dat betreffende de bestrating van Koudepad en Oude Kerkstraat geen accoord is getroffen over het verplaatsen van de tuinen van Van de Pol en Hoogendoorn. Daar moet de toestand blijven zoals hij is. (En is dat tot op heden zo gebleven: de heg staat er nog. A.H.)

Wat Van gorp betreft, die vraagt een behoorlijke put en een afrastering met twee grote hekken.

Aldus wordt besloten.

Vervolgens besluit men goed te keuren:

klinkerbestrating met tegeltrottoir voor de Koudepad en een 3 meter brede keibestrating van de Oude Kerkweg voor de prijs van f 9.713,-- inclusief riolering.

Tevens wordt in deze vergadering besloten om de Dorpsstraat tot aan de zijtak Riel met Quenast keien te bestraten. Kosten f 2.513,--.

Vergadering van 23 mei 1927.

De voorzitter deelt mede dat er op het Ministerie van Waterstaat een plan gereed ligt om de keiweg Tilburg-Goirle om te bouwen tot een betonbaan. Het ligt in het voornemen nog dit jaar te beginnen. Een en ander zal zeker de aantrekkelijkheid van Goirle verhogen.

Vergadering van 23 september 1927.

Begroting voor 1928.

- Akkerstraat: 25 m² keien en 600 m² klinkers: f 2670,-
- Hoogstraat 766 m² keien tot bakker de Jong: f 5814,-
- spie Bergstraat-Fabriekstraat: keien f 600,-

Deze posten worden goedgekeurd.

De verharding van de Dorpsstraat, het gedeelte Kloosterstraat-Tilburgseweg moet wijken.

Besloten wordt daarvoor in de plaats de Nieuwstraat te verharderen 'omdat dit nauw in verband staat met de oplossing van de rioleringproblemen in de Bergstraat.

Uit het voorgaande blijkt wel dat onze ouders nog vaak door de blubber hebben moeten gaan.

Slechts enkele straten waren vóór 1920 verhard; Tilburgseweg, de kaaien, Bergstraat-Poppelseweg, zonder trottoirs, Ketsheuvel. [Kloosterstraat-Dwarsstraat] tot Beeksedijk.

De overige straten vindt U bijna allemaal in het bovenstaande terug.

De Voorhei, Hoogeind, Nieuwkerksedijk, 't Moske [van Haestrechtstraat] zijn pas na 1945 verhard.

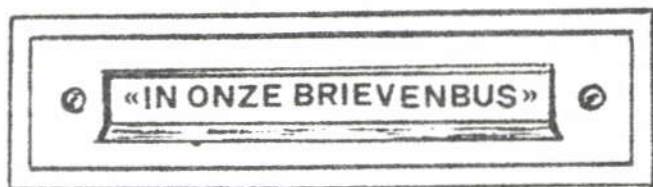
Ad Houtepen.

Uit: 'Goirlese Toestanden, verschijnt als het nodig is.'

* Goirlese Toestanden, 4 maart 1926 nr. 12.

*
* Geloof niet alles wat ge hoort, *
* Doe niet alles wat ge moogt, *
* Gebruik niet alles wat ge hebt, *
* Zeg niet alles wat ge weet, *
* Koopt niet alles wat ge ziet, *
* Dan spaart ge Uzelf veel verdriet. *
*

Bij de inwijding van de gerestaureerde kapel
'Sint Jans Gool' stuurde de heer Jan Houtepen de
samenwerkende heemkunde kringen van Goirle en
Poppel de volgende felicitatie.

PROFICIAT !

*Het is zôö schôôn in ons bos te dolen
op Gôrp of Rôôvert, of Noekerk, war,
waor tussen struik' en bôôm verscholen
veul schôôn en lilluk leej verstard.*

*Want rondom Gôôl trok de historie
'n verhaol dè g'aaltij bij oe haawt
as ge mar hart hèt vur dees streke
van oew dôrpke vur-al 't miste haawt.*

*Op Noekerk leej èèn van die lessen,
van wè gebeurde, lang geleej,
hoe dè meensen daor gingen bidden,
vur beet're tijje in laand en steej.*

'n kepelleke was 'r nog over,
mar hillemol verrinneweerd.

Zô 't bidden dan nie hebben geholpen,
dè vandaolen wir zén teruggekeerd »

Gelukkig waren er nog meensen
die 't hart op de goeje plak nog han.
Ze gingen praoten en toen ôn 't werken,
en resultaot sprikt daor naaw van.

Dees week was ik 'r 's gôn kèèke;
m'n fiets hà'k tegen den bôôm gezet.
De deur was op slot, net as lang geleeje,
mar 't kepelleke strôlde, zôô was 't net.

En precies as vruuger, toen 'k as 'ne kleine brak
meej opa nôr de paoters ging,
dan môôg ik daor dur 't rômke kèèke,
en dè di 'k wir, 't was 'r net zôô donker in.

Mar Sint Jans Gôôl is op nuuw verreeze,
'n rustpunt daor vur klein en grôôt.
Proficiat Kringen van Gôôl en Poppel
in burenhulp was 't Heem wir grôôt !

Jan Houtepen.

MOGEN WIJ ONS EVEN VOORSTELLEN

ONZE NAAM IS:

efficiënt
mabra

assurantiën bv

WAT KUNNEN WIJ VOOR U DOEN ?

WIJ BRENGEN DESGEWENST:

- * ORDE OP ZAKEN VAN UW VERZEKERINGSPAKKET en
- * VERSTREKKEN VRIJBLIJVENDE ADVIEZEN m.b.t.

- * ALLE VERZEKERINGEN
- * BELASTINGZAKEN
- * FISCAAL JURIDISCHE ZAKEN
- * 1e EN 2e HYPOTHEKEN
- * FINANCIERINGEN
- * PERSOONLIJKE LENINGEN
- * CONTINU CREDIETEN

ONZE ERVARING OP HET ASSURANTIEGEBIED STAAT GARANT
VOOR DE JUISTE ADVIEZEN EN BEGELEIDING.

UIT DE GROTE GROEP VAN VERZEKERAARS HEBBEN WIJ ALS ONAFHANKELIJK
ASSURANTIE-ADVISEUR EEN BEWUSTE KEUZE GEMAAKT VOOR HET ONDERBRENGEN
VAN ALLE SOORTEN VERZEKERINGEN.

De Dieze 73
5052 TN Goirle
Telefoon 013-342183
341791

